

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060106

DOM
2019-12-11
Stockholm

Mål nr
M 10106-18

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2018-10-10 i mål nr M 2290-17, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten
Box 123
424 23 Angered

Ombud: Advokat R H och jur.kand. C B

Klagande och motpart

Skiftesgårdens samfällighetsförening, 716409-2624

SAKEN

Fastställelse av va-avgift m.m.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen avvisar Skiftesgårdens samfällighetsförenings yrkande om att de rabatter som inte är tillgängliga för alla småhus inom småhuskollektivet ska tas bort.
2. Med ändring av punkten 1 i mark- och miljödomstolens dom förpliktar Mark- och miljööverdomstolen Göteborgs stad, Kretslopp och vatten, att till Skiftesgårdens samfällighetsförening betala 451,14 kr inklusive mervärdesskatt.
3. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet i den del det avser Skiftesgårdens samfällighetsförenings fastställelseyrkande.

Dok.Id 1528703

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se		måndag – fredag 09:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Skiftesgårdens samfällighetsförening (föreningen) har yrkat att Göteborgs stad, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska förpliktas att till föreningen betala 2 485,20 kr.

Föreningen har vidare yrkat att Mark- och miljööverdomstolen, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, ska fastställa att dagvattenkostnaden för föreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad.

Föreningen har slutligen yrkat att de rabatter som inte är tillgängliga för alla småhus inom småhuskollektivet ska tas bort.

Föreningen har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras i enlighet med Göteborgs stads ändringsyrkande.

Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten (Göteborgs stad) har yrkat att mark- och miljödomstolens dom ska upphävas avseende punkten 1 i domslutet. Göteborgs stad har till följd härav motsatt sig föreningens ändringsyrkande avseende denna punkt.

Göteborgs stad har motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom i fråga om föreningens fastställelseyrkande.

Göteborgs stad har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska avvisa föreningens yrkande om att de rabatter som inte är tillgängliga för alla småhus inom småhuskollektivet ska tas bort.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Parterna har anfört detsamma som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Föreningen

Göteborgs stads nya va-taxa innebär att småhus i samfällighetsföreningar diskrimineras kraftigt i förhållande till småhus med enskilt dagvatten. För föreningen blir kostnaden 2 940 kr per småhus och år, vilket är mer än dubbelt så mycket som småhusen på andra sidan gatan med enskilt dagvatten betalar trots i övrigt likartade förhållanden.

Föreningen har ett delvis solfjäderformat dagvattennät på grund av topografin. En sammankoppling av dagvatten har gjorts från medlemsfastigheternas hus, gemensamma förråd, tvättstuga, garage, markbrunnar från gångbanor, parkering m.m. i ett servisnät inom föreningens ansvarsområde som mynnar ut i sex anslutningar till det kommunala nätet. En sådan sammankoppling av det inre ledningsnätet är normal för en gemensamhetsanläggning och många gånger kanske en förutsättning för att båtnadsprincipens krav för anläggningsbildning ska uppfyllas.

Under processen i mark- och miljödomstolen omarbetade Göteborgs stads handläggare dagvattentaxan. De frångick förbindelsepunkt som debiteringsgrund för att i stället följa varje enskild dagvattenledning in till varje enskild stupränna och markbrunn inom föreningens ansvarsområde. Genom denna modell riskerar avgiften för varje småhusfastighet att räknas upp många gånger genom att varje andel i gemensamma förråd, parkeringsplatser, garage eller andra komplementbyggnader nu kommer att medföra en full småhusavgift, trots skattemyndighetens definition att andel i komplementbyggnad ingår i medlemmens småhusenhet. En mer naturlig beräkningsgrund vore att räkna alla serviser gemensamt som ett enda sammanhållet system.

Mark- och miljödomstolens tabell (s. 25 i domen) är felaktig beträffande servis 5, som rätteligen ska tillskrivas ga:6.

Diskrimineringen av samfälligheter följer av va-taxans definition av ”övrig fastighet”. Det är inte en förutsättning för att diskrimineringen ska slå till att det gemensamma dagvattensystemet ligger på annans mark. Inom föreningens ansvarsområde ligger dagvattenledningarna till en del på medlemsfastigheternas tomter och till en del på

kommunens kommunikationstomter, upplåtna till föreningen genom anläggningsbeslut. Eftersom allt ägarskap till anläggningar samt taxeringsvärde och ansvar för t.ex. dagvatten fördelats på de enskilda medlemsfastigheterna har ersättning till kommunen utgått genom uppräknig av tomträtsavgälden. Eftersom ingen byggnadsrätt föreligger borde kommunikationstomterna betraktas som tomma och inte kunna belastas med ytterligare pålagor.

Göteborgs stad har föreslagit att föreningen bygger om dagvattensystemet och minskar antalet anslutningspunkter. En sådan ombyggnad skulle dock innebära betydande kostnader och inte vara till någon nytta.

I litteraturen finns exempel på småhusfastigheter som av topografiska skäl har två serviser för dagvatten, trots att det enligt behovet utifrån tomtyta skulle räcka med en servis. I Alingsås kommun hanteras denna situation utifrån följande tillägg i taxan: ”Avgiften baseras på erforderlig dimension för dagvattenservisen i förhållande till fastighetens behov av att avleda dagvattenavlopp”. Genom att på detta sätt ta hänsyn till fastighetens verkliga nytta undviker man att diskriminera fastigheter med flera serviser.

Göteborgs stad

En debitering enligt föreningens yrkande om återbetalning skulle strida mot va-taxan. Taxans fördelning av kostnader för va-kollektivet sker utifrån skälig och rättvis grund och uppfyller övriga krav i lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV).

En debitering enligt föreningens fastställelseyrkande skulle även det strida mot va-taxan. Att tillämpa taxan så som föreningen yrkar i det här avseendet skulle medföra att den avgift som tas ut blir för låg i förhållande till den avledningskapacitet som föreningen har. Om en fastighetsandel av samfällda eller övriga fastigheter räknas in i småhusets fasta dagvattenavgift skulle samfällda inte kunna utgöra underlag för debitering. Dagvattenavgiften för alla fastigheter skulle i så fall behöva höjas.

Föreningens först i Mark- och miljööverdomstolen framställda yrkande om att de rabatter som inte är tillgängliga för alla småhus inom småhuskollektivet ska tas bort

ligger utanför saken i målet då det rör andra civilrättsliga omständigheter än de som föreligger mellan parterna.

Göteborgs stad ger inte rabatt till småhus med enskilt dagvatten och någon diskriminering av fastigheter baserad på upplåtelseform finns inte i va-taxan. Va-taxan för fast avgift är baserad på antalet serviser och deras dimensioner. Om man överdimensionerat sin dagvattenavledning genom anläggande av fler serviser än vad som behövs debiteras en högre dagvattenavgift.

Mark- och miljödomstolen har felaktigt bedömt att va-kostnader för dagvattensserviserna nr 2 och 5 ska debiteras fastighetsägaren Göteborgs stad, trots att servisen avleder dagvatten i syfte att tjäna fastigheterna I 92:7 och 92:12 och servisen finns anlagd på Göteborgs stads fastighet med stöd av servitut. De fastigheter som ingår i respektive gemensamhetsanläggning som förvaltar fastigheterna är betalningsskyldiga för fastigheterna som förvaltas. Grunden för betalningsskyldighet är i första hand 4 § LAV med hänsyn till de servitut som tjänar föreningens fastigheter. I andra hand föreligger betalningsskyldighet för föreningen för fastigheterna I 92:7 och 92:12 enligt 5 § LAV genom avtal som uppstått genom konkludent handlande då föreningen under lång tid aktivt förvaltat de ytor som finns på fastigheterna och erlagt avgift för dagvattentjänster för dessa fastigheter.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Prövningen

Mark- och miljööverdomstolen kommer först att ta ställning till om det yrkande som framställts först i denna instans kan tillåtas. Därefter kommer domstolen att bedöma hur föreningens dagvattenkostnad ska beräknas utifrån aktuell va-taxa. Slutligen kommer Mark- och miljööverdomstolen, med utgångspunkt i föreningens beräknade dagvattenkostnad, att bedöma om avgiften kan sägas vara förenlig med 31 § LAV och den kommunala likställighetsprincipen.

Avvisning

Mark- och miljööverdomstolen konstaterar inledningsvis att föreningens, först i Mark- och miljööverdomstolen, framställda yrkande om att alla rabatter som inte är tillgängliga för alla småhus inom småhuskollektivet ska tas bort tar sikte på fastighetsägare som inte är part i målet. Ett sådant yrkande kan inte tillåtas och yrkandet ska därför avvisas.

Hur ska föreningens dagvattenkostnad enligt va-taxan beräknas?

Mark- och miljödomstolen har förordnat att Göteborgs stad ska förpliktas att återbetala 903,70 kr till föreningen. Båda parterna har överklagat domen i denna del.

Av 2017 års taxa framgår bl.a. följande. Enligt 1 § ska ägare av fastighet eller annan avgiftsskyldig inom Göteborgs Stads vatten- och avloppsanläggnings verksamhetsområde betala avgifter enligt taxan för att täcka Göteborgs Stads nödvändiga kostnader för anläggningen. Av samma paragraf följer att den som enligt vattentjänstlagen jämställs med fastighetsägare är avgiftsskyldig.

Av taxans 3 § följer att med småhusfastighet avses fastighet som enligt Skatteverket definieras som småhusenhet och är avsedd för bostadsändamål och som uteslutande eller huvudsakligen är bebyggd eller enligt bygglov avses att bebyggas för bostadsändamål. Av samma paragraf framgår att med övrig fastighet avses alla fastigheter som inte är småhusfastighet, bl.a. flerbostadshus, industrier och offentlig verksamhet. Då flera småhus har en gemensam förbindelsepunkt t.ex. en gemensamhetsanläggning eller samfällighet definieras de som övrig fastighet.

Enligt 11 § ska bruksavgift för dagvatten betalas genom en fast avgift per år beroende av servisledningens dimension och typ av fastighet (11.1.c.) Enligt samma paragraf ska följande gälla i fråga om gemensam förbindelsepunkt för dagvatten (mom. 11.2).

- Om förbindelsepunkt för dagvatten är gemensam för två, tre eller fyra småhusfastigheter ska varje fastighet betala avgift enligt vad som följer enligt 11.1.c.

- Om förbindelsepunkt för dagvatten är gemensam för fem eller fler småhusfastigheter fördelas avgift enligt 11.1.c. för övrig fastighet lika mellan fastigheterna.
- Om förbindelsepunkt för dagvatten är gemensam för två eller fler övriga fastigheter fördelas avgift enligt 11.1.c. för övrig fastighet lika mellan fastigheterna.

Föreningen har invänt mot att den ska behöva betala för dagvattenhanteringen på de s.k. kommunikationstomterna (I 92:7 och 92:12) eftersom dessa fastigheter tillhör Göteborgs stad. Av 4 § LAV följer att det som i lagen gäller i fråga om en fastighet också ska tillämpas i fråga om byggnad eller annan anläggning som inte tillhör fastighetens ägare om det behövs för att tillgodose syftet med denna lag. Med hänsyn till att det är föreningen som nyttjar de byggnader som finns på fastigheterna samt de servitut som ger föreningen rätt att nyttja fastigheterna bedömer domstolen att det är rimligt att föreningen ska bekosta dagvattenhanteringen även för dessa fastigheter. Det som föreningen i övrigt anfört föranleder inte någon annan bedömning.

Mot bakgrund av vad som ovan anförts i fråga om kommunikationstomterna gör Mark- och miljööverdomstolen samma bedömning som Göteborgs stad i fråga om servis nr 2, 3, 5 och 6. I fråga om servis nr 1 och 4 konstaterar domstolen att det av taxans 3 § följer att flera småhus med en gemensam förbindelsepunkt definieras som en övrig fastighet och att det av taxans 11 § (mom. 11.2 sista stycket) framgår att en gemensam förbindelsepunkt för två eller flera övriga fastigheter medför att avgiften för övrig fastighet ska fördelas lika mellan fastigheterna. Domstolen bedömer att detta innebär att servis nr 1 och 4 ska räknas som gemensamma förbindelsepunkter för två övriga fastigheter och att taxan för dessa serviser därför ska bestämmas till 4 480 kr.

Mark- och miljööverdomstolens sammantagna bedömning blir då enligt följande.

	Försörjer fastighet	Belopp att betala enligt va-taxan per helår (exkl. moms) enl Göteborgs stad	Belopp att betala enligt va-taxan per helår (exkl. moms) enl MÖD
Servis 1	G 92:2 G 92:3 G 92:4 G 92:7 (övrig fastighet)	3* 1 120 kr + 4 480 kr = 7 840 kr	Gemensam förbindelsepunkt för två övriga fastigheter = 4 480 kr
Servis 2	G 92:7 (övrig fastighet) (denna fastighet betjäns av både servis 1 och 2)	4 480 kr	4 480 kr
Servis 3	G 92:5	1 120 kr	1 120 kr
Servis 4	G 92:1 G 92:6 G 92:8 G 92:9 G 92:10 G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr (5 st småhus) + 4 480 kr = 8 960 kr	Gemensam förbindelsepunkt för två övriga fastigheter = 4 480 kr
Servis 5	Anlagd för betjäning av G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr	4 480 kr
Servis 6	G 92:11	1 120 kr	1 120 kr
Summa		28 000 kr	20 160 kr

Föreningen har fakturerats med 3 619,65 kr för den aktuella perioden. Med utgångspunkt från den av Mark- och miljööverdomstolen gjorda bedömningen ska föreningen betala 3 258,74 kr för den aktuella tidsperioden ([20 160 kr / 365 dagar] * 59 dagar). Göteborgs stad ska därför, med ändring av mark- och miljödomstolens dom, förpliktas att återbetala 360,91 kr (451,14 kr inklusive mervärdesskatt) till föreningen.

Är föreningens dagvattenkostnad förenlig med 31 § LAV och den kommunala likställighetsprincipen?

Det saknas möjlighet att inom ramen för förevarande prövning göra en fullständig bedömning av taxans konstruktion. Denna prövning ska istället ske inom ramen för en förvaltningsrättslig överprövning av kommunala beslut. Mark- och miljööverdomstolen instämmer dock i mark- och miljödomstolens bedömning att annat inte är visat än att grundprinciperna för beräkning av taxan synes vila på objektiv grund samt att fördelningen enligt taxan bestäms utifrån vad som är skäligt och rättvist. Den huvudsakliga förklaringen till att föreningen får en högre dagvattenkostnad än motsvarande småhusfastigheter i närheten är det stora antalet serviser som föreningen har samt att föreningen förfogar över gemensamhetsanläggningar på övriga fastigheter som den är betalningsskyldig för. Att föreningen i anledning härav får en högre va-avgift än de närliggande småhusfastigheterna kan inte sägas vara i strid med vare sig 31 § LAV eller den kommunala likställighetsprincipen. Det som föreningen i övrigt anfört föranleder ingen annan bedömning. Det saknas därmed skäl att fastställa att dagvattenkostnaden för föreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad. Överklagandet i denna del ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2020-01-08

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Henrik Löf och Mikael Hagelroth, tekniska rådet Ingrid Johansson samt tf. hovrättsassessorn Erik Stålhammar, referent.

Föredragande har varit Leonard Örner.

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2018-10-10
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2290-17

PARTER

Kärande

Skiftesgårdens samfällighetsförening, 716409-2624
c/o Lars Olausson
Kryddväxtgatan 19
424 53 Angered

Svarande

Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten
Box 123
424 23 Angered

Ombud: Advokaten Rickard Hulling och Jur.kand. Charlotte Bournier
Adv.firman Stangdell & Wennerqvist
Norra Hamngatan 18
411 06 Göteborg

SAKEN

Fastställelse av skälig och rättvis dagvattenkostnad mm.

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen förpliktigar Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten att till Skiftesgårdens samfällighetsförening utge niohundra tre kronor och sjuttio öre (903,70 kr), inklusive moms.
2. Mark- och miljödomstolen avslår yrkandet om att fastställa att dagvattenkostnaden för samfällighetsföreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad.

Dok.Id 378068

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 80	måndag – fredag 08:00–16:00

BAKGRUND

Skiftesgårdens samfällighetsförening (Föreningen) ligger inom va-anläggningens verksamhetsområde.

Föreningen betjänas av kommunens dagvattentjänst. Åtgärder för bortledning av dagvatten har blivit utförda (serviser har anlagts) och fastighetsägarna har blivit informerade om detta. Avgiftsskyldigheten för dagvattentjänsten har således inträtt enligt 25 § 2 p. Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV).

Föreningen förvaltar totalt fyra stycken anläggningssamfälligheter (gemensamhetsanläggningar); Göteborg I ga:3-ga:6, avseende inomkvartersgator, garage, va-ledningar m.m. tillkomna genom anläggningsbeslut 1980-06-16.

De fyra gemensamhetsanläggningarna är:

Göteborg G Ga:3 har som ändamål inomkvartersgator, garage, förråd, lekplats, planteringar, ytterbelysning på stolpar och fasader samt dagvattenledningar. Delägande fastigheter är Göteborg I 92:1-6.

Göteborg G Ga:4 har som ändamål kall-, spill- och dagvattenledningar. Delägande fastigheter är Göteborg I 92:2-4.

Göteborg G Ga:5 har som ändamål kall-, spill- och dagvattenledningar. Delägande fastigheter är Göteborg I 92:1, 92:6 och 92:8-11.

Göteborg G Ga:6 har som ändamål inomkvartersgata, förråd, carportar, grönytor, planteringar, ytterbelysning på stolpar och förråd, fjärrvärmeanläggning mm. Delägande fastigheter är Göteborg I 92:8-11.

Det är alltså sammanlagt 10 fastigheter, Göteborg I 92:1-6 samt 8-11, som utgör olika delägarkretsar till de fyra gemensamhetsanläggningarna.

De i målet aktuella serviserna försörjer i målet aktuella fastigheter enligt följande.

	Försörjer fastighet
Servis 1	G 92:2 G 92:3 G 92:4 G 92:7 ("kommunikationstomt")
Servis 2	G 92:7 ("kommunikationstomt"),
Servis 3	G 92:5
Servis 4	G 92:1 G 92:6 G 92:8 G 92:9 G 92:10 G 92:12 ("kommunikationstomt")
Servis 5	G 92:12 ("kommunikationstomt")
Servis 6	G 92:11

Dessa tio fastigheter är bebyggda småhusfastigheter.

Två fastigheter, I 92:7 och 92:12, utgörs av så kallade kommunikationstomter.

Dessa kommunikationstomter ägs av Göteborgs Kommun.

På kommunikationstomterna har Föreningen servitut för de fyra gemensamhetsanläggningarna som förvaltas av föreningen.

Enligt "Vatten- och avloppstaxa 2017 Bilaga till Föreskrifter för vatten- och avloppstaxa i Göteborg" erläggs fast avgift för småhusfastigheter enligt "småhus" i tabellen. När två, tre eller fyra småhusfastigheter delar dagvattenservis erlägger varje fastighet en småhusavgift (1 400 kr inklusive moms). För övrig fastighet baseras den fasta avgiften på servisledningens dimension.

Enligt 3 § i taxeföreskrifterna definieras "småhusfastighet" respektive "övrig fastighet" enligt följande.

”**Småhusfastighet:** fastighet enligt Skatteverkets fastighetstyp 2 (förutom typ 222 och 223) och är avsett för bostadsändamål och som enligt planen får bebyggas med småhus.

”**Övrig fastighet:** alla övriga fastigheter som inte är småhusfastighet, bl.a. flerbostadshus, industrier och offentlig verksamhet.”

Tvist har nu uppkommit bl.a. kring huruvida avgiftsfördelningen har skett på skälig och rättvis grund.

YRKANDEN M.M.

Skiftesgårdens samfällighetsförening (föreningen) har yrkat

- att mark- och miljödomstolen ska förplikta Göteborgs stad, Kretslopp och vatten, att till Skiftesgårdens samfällighetsförening utge 2 485,20 kr samt
- att mark- och miljödomstolen ska fastställa att dagvattenkostnaden för samfällighetsföreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter (1 400 kr/år/småhus) på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad,

Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten (Kretslopp och vatten) har bestritt Föreningens båda yrkanden. Vad gäller det första yrkandet har inget belopp vitsordats som skäligt i och för sig.

GRUNDER

Föreningen har som grund för sin talan anfört bl.a. följande

Avgiftsfördelningen har inte skett på skälig och rättvis grund. Kretslopp och vattens dagvattenavgifter enligt såväl fakturan som efterföljande beräkningar är orättvisa och särbehandlande enligt både lagen om allmänna vattentjänster och kommunallagen.

Genom att inkludera dagavvattning från garage m.m. med det enskilda småhuset men inte inkludera motsvarande dagavvattning från garage m.m. med varje enskilt

småhus med samfällighet utsätts samfällighetens småhus för en flerdubbel beräkning av antalet brukare varigenom Kretslopp och vatten tvingar på småhus med samfälligheter en flerfaldig avgift för samma nytta. Debiteringen blir därför både orättvis och särbehandlande enligt både lagen om allmänna vattentjänster och kommunallagen

Det rimliga och rättvisa hade varit att alla småhus med samfällt dagvattensystem kostade som mest 1400 kr/år/småhus eller att kostnaden för en dagvattenservis är lika för alla.

Beloppet 2 485, 20 är enligt beräkning:

$59 \text{ (dagar)} * 5 \text{ (serviser)} * 12,27 \text{ (kr/dag)} - 9 \text{ (fastigheter)} * 12,27 \text{ kr/dag} * 0,25 \text{ (reduktion)} * 1,25 \text{ (moms)}$.

Det första yrkandet är en följd av det andra yrkandet.

Kretslopp och vatten har som grund för sitt bestridande anfört bl. a. följande. Taxans konstruktion är skälig och rättvis och uppfyller kraven i LAV. Taxan är utformad så att hänsyn tas till hur många fastigheter som betjänas av samma dagvattenservis.

Av va-taxan framgår att en småhusfastighet med en enda servisledning betalar en småhusavgift oavsett om fastigheten ingår i en samfällighetsförening eller inte. När upp till fyra småhusfastigheter delar på en dagvattenservis betalar varje fastighet en småhusavgift. Om fem eller fler småhusfastigheter delar på en dagvattenservis debiteras de som övrig fastighet enligt § 11 mom. 11.2 i taxan; avgiften beräknas utifrån servisledningens dimensionering. De fastigheterna får därmed dela på den sammanlagda kostnaden för dagvattenservisen som de betjänas av. Då kostnaden är baserad på servisledningens dimensionering, och därmed den mängd dagvatten som fastigheten har ett behov av att avleda, är taxan skälig och rättvis och uppfyller kraven i LAV.

Då föreningen har byggt upp sina anläggningar och sitt ledningssystem som föreningen gjort är Kretslopp och vatten förhindrad att debitera föreningen på annat sätt än som har gjorts om Kretslopp och vatten ska följa taxan. Avgiftsfördelning och debitering sker på skälig och rättvis grund utefter de förhållanden som råder för föreningen och som då var kända.

Debitering har skett korrekt enligt Kretslopp och vattens taxa och Kretslopp och vatten har således haft grund att debitera föreningen med i vart fall det belopp som debiterats och som nu är föremål för prövning.

UTVECKLING AV TALAN

Föreningen har till utveckling av sin talan anfört bl.a. följande.

När Föreningen fick årets första vattenräkning var den ovanligt hög. Jämfört med grannar på Kryddväxtgatan (Kv) blev den, per småhus, debiterad mer än dubbelt så mycket för dagvatten. Småhusen i samfälligheten belastades schablonmässigt med 5600 kr/år/dagvattenservis medan grannar med småhus med eget vatten bara belastades med 1400 kr/år.

Föreningen klagade på detta till Kretslopp och vatten. Kretslopp och vattens enda förslag var att Föreningen skulle bygga om sitt dagvattensystem om den ville minska sin avgift. Kretslopp och vatten var heller inte villig att utnyttja § 6 om särtaxa eller oskälig avgiftsfördelning för att rätta till den oskäliga taxan.

Kretslopp och vattens samlade ursprungliga dagvattenfakturerings för Föreningen är 29 400 kr/år samtidigt som den stamledning som samlar ihop dagvattnet från Föreningens tio småhusfastigheter plus våra 11 grannars småhusfastigheter och Kryddväxtgatans gatubrunnar har en dimension av 300 mm vilket enligt Kretslopp och vattens egen taxebilaga skulle kosta 22 450 kr/år.

Kretslopp och vatten har alltså debiterat Föreningen mer än vad det hade kostat om Föreningen hade haft ansvar för hela stamledningen.

Föreningens småhus har debiterats en drygt dubbelt så stor dagvattenkostnad som liknande småhus på andra sidan gatan. Vägledande för taxa skall vara "den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen" och att detta "i normalfallen leder till att fastigheter med likartade förutsättningar också får vidkännas motsvarande avgiftsuttag" (Miljööverdomstolen dom 2008-06-17, mål nr M 7782-07).

Baserat på sin anslutningskontroll har Kretslopp och vatten räknat ut en ny taxa för de sex serviserna. Dagvattenkostnaderna i kr/år enligt denna är 9 800, 5 600, 1 400, 11 200, 5 600 och 1 400 för var och en av de sex enskilda serviceledningarna vilket tillsammans ger 35 000 kr/år eller i medeltal 3 500 kr/småhusfastighet/år.

Det är i sig orättvist och särbehandlande att Föreningens medlemmar skall betala hela 3 500 kr/småhus/år när grannarna på andra sidan Kryddväxtgatan betalar 1 400 kr/småhus/år.

Härutöver är beräkningen felaktig på följande punkter.

1. Beräkningen baseras på de individuella stuprännorna och markbrunnarna inom Föreningens område och inte, i enlighet med taxan, på respektive Förbindelsepunkt ("den punkt där ledningar ansluts till det kommunala vatten- och avlopps-ledningsnätet").
2. Den tar inte hänsyn till att alla Föreningens tio delägarfastigheter är taxerade som småhusenhet med typkod 220. Enligt skatteverkets definition (SKV 293, sid. 6) av "småhusfastigheter inom samfälligheter" gäller enligt huvudregeln att "att en delägarfastighets andel i en samfällighet tillhör fastigheten. Detta innebär att värdet av samfälligheten ingår i respektive delägarfastighets taxeringsvärde". Trots detta har Kretslopp och vatten räknat varje enskild stupränna från förråd eller garage och markbrunn som övrig fastighet.
3. Utan hänsyn till Skatteverkets definition av småhus har Kretslopp och vatten klassat Föreningen som övrig fastighet trots definitionerna i taxan.

4. Kretslopp och vatten har felaktigt räknat in de två (tjänande) tomterna I 92:7 och I 92:12 trots att dessa inte är medlemmar i Föreningen utan egentligen tillhör Göteborgs Kommun. Dessa tomter är enbart tjänande vilket betyder att Föreningen har ett servitutsförhållande på dessa tomter för de fyra gemensamhetsanläggningarna som förvaltas av Föreningen. De enda ägarna till dessa fyra gemensamhetsanläggningarna är Föreningens tio delägarfastigheter fördelat efter var och ens andelstal.

Kretslopp och vatten behandlar garage, förråd och liknande delägarfastigheter som övriga fastigheter trots att det t.ex. enligt skatteverkets definition av småhusfastigheter inom samfälligheter gäller att "huvudregeln är att en delägarfastighets andel i en samfällighet tillhör fastigheten. Detta innebär att värdet av samfälligheten ingår i respektive delägarfastighets taxeringsvärde". Enligt skatteverket skall det alltså inte vara någon skillnad om ett garage är enskilt eller samfällt.

Genom att inkludera dagavvattning från garage m.m. med det enskilda småhuset men inte inkludera motsvarande dagavvattning från garage m.m. med varje enskilt småhus med samfällighet utsätts samfällighetens småhus för en flerdubbel beräkning av antalet brukare varigenom Kretslopp och vatten tvingar på småhus med samfälligheter en flerfaldig avgift för samma nytta. Debiteringen blir därför både orättvis och särbehandlande enligt både lagen om allmänna vattentjänster och kommunallagen.

Anläggningsbeskrivningen från 1980 är ett administrativt verktyg för kostnadsfördelning inom föreningen men har aldrig tidigare utnyttjats för fördelning av dagvattenkostnader. Den innehåller vissa otydligheter relativt den fysiska verkligheten som inte varit av betydelse tidigare. Småhus, garage, gångbrunnar, parkering, förråd m.m. är sammankopplade på många olika sätt.

Nedan går de 6 dagvattensserviserna igenom.

	Försörjer fastighet (nr på Kryddväxtgatan "Kv")	
Servis 1	G 92:2 (Kv 5), G 92:3 (Kv3), G 92:4 (Kv 1),	(Anl. 2) Dagvattenledningen betjänar de tre småhusfastigheterna samt....
	G 92:7	... 3 dagvattenbrunnar i kommunikationstomten 92:7 (Anl. 1) och 1 stuprör från del av garage/förråd inom 92:7 (Anl. 1).
Servis 2	G 92:7	Dagvatten från del av garage/förråd i kommunikationstomten 92:7 (Anl. 1).
Servis 3	G 92:5 (Kv 11)	Dagvatten enbart från Kv. 11.
Servis 4	G 92:1 (Kv 7), G 92:6 (Kv 9), G 92:8 (Kv 13), G 92:9 (Kv 15), G 92:10 (Kv 17), G 92:12	Dagvattenledningen betjänar de 5 småhusfastigheterna Kv. 7, 9, 13, 15, 17 som utgör del av Anl. 3.
Servis 5	Anlagd för betjäning av G 92:12	Dagvatten enbart från dagvattenbrunn på parkeringsplats (ca. 80 m2) inom Anl. 4
Servis 6	G 92:11 (Kv 19)	Dagvatten enbart från Kv. 19.

Kretslopp och vattens hållning visar på okunskap om syftet med en samfällighetsförening, både ur samhällets och den enskilde medlemmens perspektiv. I Sverige har samfälligheter en mycket lång tradition genom att reglera och effektivisera gemensamt ägande av fastigheter, mark, vägar, m.m.

Föreningen har t.ex. anläggningsansvar och utför mätaravläsning, fördelning, inkassering och ibland indrivning av fakturerade kostnader, vilket innebär lägre ansvar och kostnader för samhället. Genom styrelsens engagemang och allmän samverkan i gemensamma städdagar har vi också kunnat upprätthålla ett effektivt underhåll av våra gemensamma anläggningar.

"...en fastighetsägare som endast äger sin småhusfastighet och som inte är delägare i en motsvarande förening" kan också ha utomhusytor, parkeringar, garage, förråd

eller andra komplementbyggnader, som behöver underhållas, snöröjas och dagvattenavledas.

Föreningen har inte kunskap om vad som ursprungligen betalats för de sex dagvattensserviserna, eftersom denna affär gjordes upp av byggherren i Göteborgs Stads Egnahems-AB, men om motsvarande anslutning skulle göras idag skulle föreningens medlemmar få betala 40 000 kr per anslutning för 5 av anslutningarna plus 10 000 kr för 1 anslutning, tillsammans 210 000 kr eller 21 000 kr /småhus, under det att grannarna på andra sidan gatan bara skulle få betala 10 000 kr per anslutning.

Beträffande avvattningsbehovet av dagvatten är tomternas storlek av intresse. Inom Föreningens ansvarsområde är den totala tomtarealen (inkl. de tjänande tomterna I 92:7 och 92:12) enligt Lantmäteriet 5970 m² vilket ger en medeltomtstorlek på 597 m²/småhusfastighet. De närmaste sex fastigheterna på andra sidan Kryddväxtgatan, (Kv. 2, 4, 6, 18, 20 och 22) har enligt Lantmäteriet en medeltomtstorlek av 794 m²/småhusfastighet. Det är alltså inte så "Att föreningen valt att anlägga fler dagvattensserviser för att betjäna en större fastighet". Föreningens medlemmar har i själva verket en medeltomtstorlek som är 25 % mindre än vad grannarna på andra sidan gatan har, de har inte mer hårdgjorda ytor och dessutom bara 0,6 dagvattensserviser per småhusfastighet, där grannarna har 1,0 dagvattensserviser per småhusfastighet.

Kretslopp och vattens dagvattentaxa ger sammanfattningsvis ett antal konsekvenser:

- Med en dagvattenkostnad om 1 400 kr/år för småhus och som minst 5 600 kr/servisledning för övriga fastigheter (dit också småhus med samfällid dagvattensservis räknas) innebär det att Kretslopp och vatten har gett enskilda småhus en rabatt på 75 %.
- För det förenklade fallet med två, tre eller fyra småhus med en gemensam dagvattensservis har Kretslopp och vatten genom ovanstående regler satt en fast småhusavgift på 1 400 kr/år/småhus.

- För det lika förenklade fallet med småhus i en samfällighet (övriga fastigheter) blir avgiften med ovanstående modell 2 800 kr/år/fastighet med två fastigheter och 1 867 kr/år/fastighet med tre fastigheter. En orättvis särbehandling av vissa småhus med samfällt dagvattensystem.

Kretslopp och vattens modell tar inte hänsyn till det mer realistiska fallet att småhus i samfälligheter ofta har flera dagvattenserviser och att dessa är uppdelade så att flera eller alla dagvattenserviser betjänar flera eller alla fastigheter direkt eller genom tillhörande dagvattenbrunnar, garage, förråd, tvättstugor och parkeringsplatser. Hypotetiskt skulle fyra småhusfastigheter i samfällighet med fyra dagvattenserviser kunna få en dagvattenavgift av 5 600 kr/år/fastighet; en fyrdubbel dagvattenavgift bara för att de är medlemmar i en samfällighet.

För Skiftesgårdens samfällighetsförening har dessa orättvisor i Kretslopp och vattens modell gett en fakturerad dagvattenkostnad av i medel 2 940 kr/år/småhusfastighet vilket är mer än dubbelt mot vad grannarna på andra sidan Kryddväxtgatan får betala.

Kretslopp och vatten hade enkelt kunnat eliminera denna orättvisa för småhus med samfällt dagvattensystem genom att införa ett kostnadstak på 1 400 kr/år/småhusfastighet, detta utan att behöva överge den befintliga modellen.

Kretslopp och vatten skulle då också slippa att kartera det interna dagvattensystemet inom Göteborgs alla småhussamfälligheter som man nu verkar vara inne på - en inte helt trivial uppgift.

Föreningen kan inte se annat än att det som varit vägledande för Miljööverdomstolen i Miljööverdomstolens dom M 7782-07 varit den "huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen" och att detta "i normalfallen leder till att fastigheter med likartade förutsättningar också får vidkännas motsvarande avgiftsuttag". Helsingborgs kommun, som var part i detta mål, har i dag en dagvattenkostnad på 634 kr/år för villor oberoende av eventuell samfällighetstillhörighet.

Kretslopp och vatten har ett förenklat synsätt på pluggning av "överflödiga" dagvattensserviser. Alla dagvattensserviser har en funktion som inte bara kan pluggas bort. Kretslopp och vattens förslag var hela tiden att det enda som räknades var antalet förbindelsepunkter och att det var föreningen själv som måste föreslå ändringar av systemet för minskning av dagvattenkostnaden. Eventuella förändringar måste också ha Kretslopp och vattens godkännande. En sådan ändring skulle innefatta sprängning- och grävningsarbete med både kapitalförstöring och miljöpåverkan som följd och inte på något sätt påverka nyttan för föreningen eller minska mängden regnvatten från husen.

Garage räknas som "övrig fastighet". Debiteringen, så som den under processen framställts av Kretslopp och vatten, är ännu värre än ursprungliga debiteringen och tar inte hänsyn till att garage och förråd enligt skattemyndigheten tillhör de enskilda fastigheterna. Servitut hör till fastigheten och ska inte debiteras som en egen fastighet. "Övrig fastighet" ska bort. Garagen ska tillhöra föreningens fastigheter och behandlas lika som grannarna. Man ska inte straffas för att man tillhör en samfällighetsförening. Föreningen har 6 ledningar anslutna till Kretslopp och vatten. De fick vid kontakt med Kretslopp och vatten rådet att minska till att ansluta på 1 punkt för att få ner kostnaderna. Detta skulle kosta 100 000-tals kronor.

Det var Göteborgs kommun själv som, genom Göteborgs Egnahems AB, var ansvarig byggherre för fastigheterna i Skiftesgårdens samfällighetsförening när det byggdes 1979. Föreningen tillkom 1980 och hade alltså ingen möjlighet att påverka planeringen av området. Dock har vi ingen anledning att misstänka att Göteborgs Egnahems AB inte skulle ha byggt området på ett fackmannamässigt sätt och efter den tidens bästa praxis - inte minst för att "Lövgårdets villastad" ingick i en stor boutställning 1979. Det finns säkert stora samfälligheter med färre utgående dagvattensserviser än 0,6/småhus men Föreningen, med 10 småhusfastigheter, borde rätteligen jämföras med 1,0 dagvatten-serviser/småhus för våra grannar med småhus med egen dagvattensservis.

I underlaget för kommunens nya dagvattentaxa konstaterar man att

"Sedan år 2015 har differentierade höjningar gjorts av bruksavgiftens olika delar vilket föreslås även för år 2017. Bakgrunden är nämndens vilja att kompensera "småhus/villa" som inte kan nyttja hela den kapacitet som vattenmätaren har och därför inte ska betala samma avgift som en "övrig fastighet".

Brukningstaxans fasta avgift för vatten och spillvatten sätts efter vattenmätarens storlek, den fasta avgiften för dagvatten föreslås baseras på servisledningens dimension. Den minsta mätaren har ett lågt pris för småhuskunder och ett högre pris för "övrig fastighet" eftersom ett villahushåll inte kan nyttja den kapacitet som mätaren har och det därför inte är rimligt att man betalar samma avgift".

Den stegvisa övergången från ett till två till tre och slutligen fyra småhusfastigheter som "delar på en dagvattenservis" är ofullständig. Kretslopp och vatten har missat att reglera när två eller flera småhusfastigheter delar på två eller flera dagvattenserviser som t.ex. är fallet för Föreningen. Denna svaghet i dagvattentaxan har Kretslopp och vatten löst genom att kategorisera våra småhusfastigheter till övrig fastighet, vilket vi uppfattar som både orättvist och särbehandlande och i strid med Skattemyndighetens definition av småhusfastigheter.

Kretslopp och vatten:

Debitering har skett korrekt enligt VA-lagen efter kända förhållanden och korrekt enligt taxan. Kretslopp och vattens debitering utgår från servisen (inte förbindelsepunkten, inte samfälligheter etc). Antalet serviser är alltså den springande punkten. Föreningen har betalningsansvar för samtliga aktuella serviser. Debiteringen för anslutningen av I 92:7 och 92:12 grundar sig i första hand på 4§ lagen om allmänna vattentjänster (LAV) eftersom föreningen har ett servitut och i andra hand på 5§ LAV; Föreningen har i alla år, genom konkluderat handlande, accepterat att det vatten som kommer in på dessa ytor är Föreningens ansvar.

Kretslopp och vatten har under januari 2018 genomfört en anslutningskontroll av hur de fastigheter som ingår i föreningen är anslutna till Kretslopp och vattens dagvattenserviser. Av anslutningskontrollen framgår att det anlagts sex stycken serviser för att försörja föreningens fastigheter med dagvattenbortledning enligt tabell, nedan. Föreningen ska därmed debiteras i enlighet därmed.

Debiteringen av bruksavgift för dagvatten är baserad på servisledningen; för en till fyra småhusfastigheter är det en avgift och för övriga fastigheter en avgift baserad på servisledningens dimension.

Debiteringen av dagvattenavgiften är gjord utifrån typ av fastighet samt, i det fall det rör sig om småhusfastighet, hur många fastigheter som betjänas av de dagvattenserviser som ingår i de respektive gemensamhetsanläggningarna, i enlighet med beräkningsmodell i va-taxan.

Kommunen har utformat va-taxan så att kostnadsfördelningen ska ske på skälig och rättvis grund. Tidigare fanns en fast avgift för avlopp, som nu ersatts av en fast avgift för spillvatten samt fast bruksavgift för dagvatten. Syftet var att bättre följa lagens krav att bara betala för de tjänster som nyttjas för att uppnå en skälig och rättvis fördelning av va-kostnaderna.

Inom kommunen finns många områden där det saknas allmänna dagvattenanläggningar och där fastigheterna själva ansvarar för att omhänderta sitt dagvatten. Dagvattenavgift betalas endast av de fastigheter som har en förbindelsepunkt för dagvatten. De fastigheter vars dagvatten inte omhändertas av Kretslopp och vatten får således ingen dagvattenavgift. Dagvattenavgiften baseras på servisledningens dimensionering, vilket innebär att dagvattenavgiften är proportionell mot det flöde som fastigheten har möjlighet att avleda för att spegla nyttan av anslutningen.

En fastighetsägare med en servis av större storlek som gör olika åtgärder för att fördröja dagvattnet kan då ha en möjlighet att välja en mindre servisdimension och

därmed påverka sin kostnad. Genom att välja servisdimension eller antal serviser finns en möjlighet för fastighetsägare (främst till större fastigheter och samfälligheter) att påverka sina kostnader genom att göra olika åtgärder för att fördröja dagvatten och därmed hålla nere vilken storlek på servisledning som krävs.

Genom den här konstruktionen av va-taxan så ges en mer rättvis avgiftsfördelning mellan de olika brukarkategorierna i va-kollektivet och en bättre överensstämmelse med lagen om allmänna vattentjänster.

Taxan skiljer mellan två typer av fastigheter, dels "småhusfastigheter" som betalar en fast, årlig dagvattenavgift om 1 400 kr (inkl. moms), och dels "övrig fastighet" som betalar en årlig avgift baserad på servisledningens dimensionering.

Av va-taxan framgår att en småhusfastighet med en enda servisledning betalar en småhusavgift oavsett om fastigheten ingår i en samfällighetsförening eller inte. När upp till fyra småhusfastigheter delar på en dagvattenservis betalar varje fastighet en småhusavgift. Om fem eller fler småhusfastigheter delar på en dagvattenservis debiteras de som övrig fastighet enligt § 11 mom. 11.2 i taxan; avgiften beräknas utifrån servisledningens dimensionering. De fastigheterna får därmed dela på den sammanlagda kostnaden för dagvattenservisen som de betjänas av.

Taxan är utformad på skälig och rättvis grund då taxan är utformad så att hänsyn tas till hur många fastigheter som betjänas av samma dagvattenservis. En viss rabattering sker därför för de dagvattenserviser som betjänar fler fastigheter jämfört med om samma antal fastigheter skulle betala varsin avgift som "småhusfastighet" enligt va-taxan.

Detta upplägg överensstämmer med de principer för fördelning av dagvattenavgifter för föreningar så som framkommit i praxis, se bl.a. Statens Va-nämnds beslut 2007-09-24, BVa 45, mål nr Va 115/06 som avgjorts i Miljööverdomstolen genom dom 2008-06-17, mål nr M 7782-07. Syftet med taxepuppbyggnaden avseende

dagvattenavgiften är således att bättre följa principen om skälig och rättvis avgiftsfördelning i enlighet med 31 § LAV.

Den omständighet att föreningen har valt att bygga upp sitt dagvattensystem med ett förhållandevis stort antal dagvattenserviser med lägre dimensionering istället för en eller flera dagvattenserviser med större dimensionering är inte något som Kretslopp och vatten kan beakta vid tillämpningen av sin taxa. Kretslopp och vatten är förhindrad att applicera taxan på andra förhållanden än de som råder på platsen och för föreningen idag.

Kretslopp och vatten har haft en omfattande kontakt med föreningen innan målet inleddes hos mark- och miljödomstolen, och Kretslopp och vatten har informerat föreningen om att för det fall att föreningen pluggar igen överflödiga dagvattenserviser så kommer Kretslopp och vatten att sätta ned debiteringen av dagvattenavgift i enlighet med taxans utformning.

Avgifternas fördelning framgår av "Föreskrifter för vatten- och avloppstaxa i Göteborg" med bilagan "Vatten- och avloppstaxa 2017" (nedan gemensamt benämnda "va-taxan").

	Försörjer fastighet (vid småhus anges nr på Kryddväxtgatan "Kv")	Belopp att betala enligt va-taxan per helår (exkl. moms)
Servis 1	G 92:2 (Kv 5), G 92:3 (Kv 3), G 92:4 (Kv 1), G 92:7 (övrig fastighet)	3* 1 120 kr (Kv 1, 3, 5) + 4 480 kr (övrig fastighet) = 7 840 kr
Servis 2	G 92:7 (övrig fastighet) (denna fastighet betjänas av både servis 1 och 2)	4 480 kr
Servis 3	G 92:5 (Kv 11)	1 120 kr

Servis 4	G 92:1 (Kv 7), G 92:6 (Kv 9), G 92:8 (Kv 13), G 92:9 (Kv 15), G 92:10 (Kv 17), G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr (5 st småhus) + 4 480 kr (övrig fastighet) = 8 960 kr
Servis 5	Anlagd för betjäning av G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr
Servis 6	G 92:11 (Kv 19)	1 120 kr
Summa		28 000 kr

Vid en omräkning av föreningens yrkande på helårsbasis framgår att de yrkar följande debitering: 1 120 kr (kostnad för småhus, exklusive moms, enligt taxa) *
10 st fastigheter = 11 200 kr, exkl. moms.

Således är skillnaden mellan de belopp som Kretslopp och vatten rätteligen ska debitera föreningen och föreningens yrkande 16 800 kr exkl. moms. Detta är hänförligt till följande:

- Kretslopp och vatten vill debitera samfälligheten för att fastigheten I 92:7 (övrig fastighet) betjänas av två stycken serviser (del av servis 1 och hela servis 2) á 4 480 kr.
- Kretslopp och vatten vill debitera samfälligheten för att fastigheten I 92:12 (övrig fastighet) betjänas av en servis (del av servis 4) med 4 480 kr. Kretslopp och vatten vill debitera samfälligheten för att fastigheten I 92:12 (övrig fastighet) betjänas av en servis (del av servis 4) med 4 480 kr.
- Kretslopp och vatten vill debitera samfälligheten 4 480 kr för att servis 5 finns anlagd för fastigheten I 92:12 (övrig fastighet). Vid inrättandet av den kommunala va-anläggningen har en behovsbedömning gjorts av fastighetens behov av avledning av dagvatten enligt 16 § 2 st. LAV med beaktande av områdets karaktär, fastighetens långsiktiga användning och kringliggande bebyggelse i övrigt (se ytterligare om behovsbedömningen i Vattentjänstlagen, Qviström, 2 uppl., s. 122). Utifrån detta har Kretslopp och vatten bedömt att fastigheten haft behov av dagvattentjänst och därmed upprättat förbindelsepunkt för fastigheten avseende dagvattentjänst.

- Då fem stycken småhusfastigheter betjänas av servis nr 4 blir den totala kostnaden lägre per fastighet än om varje fastighet debiterats för sig med 1 120 kr för en egen servis. Samdebiteringen av dessa småhusfastigheter medför att föreningen får en minskad kostnad med 1 120 kr avseende dessa fastigheter.

Skillnaden för den i målet aktuella tidsperioden om 59 dagar blir således enligt följande:

Debitering enligt Kretslopp och vattens uppgifter (efter anslutningskontrollen):

28 000 kr/365 dagar * 59 dagar = 4 526,03 kr exkl. moms.

Föreningens yrkade debitering:

11 200 kr/365 dagar * 59 dagar = 1 810,41 kr exkl. moms.

Av Kretslopp och vatten fakturerat:

5 st serviser * 59 dagar * 12,27 kr = 3 619,65 kr exkl. moms.

Överskjutande belopp som Kretslopp och vatten rätteligen skulle ha debiterat:

4 526,03 - 3 619,65 = 906,38 kr.

Den stora skillnaden mellan hur Kretslopp och vatten rätteligen vill debitera föreningen och föreningens yrkade debitering är debiteringen för serviserna som betjänar de övriga fastigheterna (kommunikationstomterna) med dagvattenavledning.

Självfallet blir det en skillnad för fastighetsägare som inte är delägare i en förening som har gemensamma utomhusytor som behöver dagvattentjänster och en fastighetsägare som endast äger sin småhusfastighet och som inte är delägare i en motsvarande förening. En fastighetsägare i en förening som förvaltar gemensamma utomhusytor kommer att behöva bära delar av kostnaden för förvaltningen av dessa gemensamma fastigheter, så som avgifter för underhåll, snöröjning m.m.

Detta är konsekvensen av att föreningen ursprungligen inrättades för ändamålet, d.v.s. gemensam förvaltning, och i gengäld fick fastighetsägarna i föreningen bland annat ett lägre antal förbindelsepunkter för va-tjänster och därmed lägre anslutningsavgifter till den allmänna va-anläggningen. Det skulle inte vara rimligt för Kretslopp och vatten att avstå från att debitera föreningen för dagvattenbortledningen från de "övriga fastigheter" som föreningen förvaltar, där bl.a. föreningens parkeringar, garage, förråd och fjärrvärmecentral finns.

En möjlighet för föreningen att få en lägre dagvattenkostnad är avhängig antalet serviser, hur många småhusfastigheter som försörjs av respektive servis samt servisledningens dimensionering. Dagvattenkostnaden är således inte avhängig vilken förvaltningsform eventuella föreningar inom verksamhetsområdet har.

Att föreningen valt att anlägga flera dagvattensserviser för att betjäna en större fastighet (I 92:7) med förrådslängor får anses motsvara det behov av dagvattenbortledning som den fastigheten ger upphov till. Att Kretslopp och vatten debiterar föreningen för det antal dagvattensserviser som föreningen har behov av och som förbindelsepunkt finns upprättat för bör därför ligga i linje med behovs- och nyttoprincipen. Någon grund för jämkning enligt 31 § LAV föreligger således inte.

Mot bakgrund av de uppgifter som framkommit vid anslutningskontrollen framgår att Kretslopp och vatten har debiterat föreningen för lågt belopp. Kretslopp och vatten har således haft grund för att debitera fastigheterna i vart fall det totalbelopp som debiterats. Någon grund för jämkning finns inte mot bakgrund av nytto- och behovsprincipen. Käromålet ska därmed ogillas.

DOMSKÄL

Bevisning

Det har i målet åberopats ett stort antal dokument bl.a. förslag till utformning av va-taxa, kommunstyrelsens förslag att fastställa va-taxa för 2017, situationsplan och anläggningsplan, registerutdrag, stadgar, Skatteregler för samfälligheter, fakturor,

dagvattenberäkning, anteckningar från telefonsamtal med Lars Holm, Gbg Vatten, karta, lantmäteriets akt från fastighetsreglering samt anläggningsförrättning samt föreskrifter för vatten- och avloppstaxa i Göteborg.

Det mark- och miljödomstolen inledningsvis har att pröva är huruvida någon av de omständigheter som Föreningen anfört innebär att Kretslopp och vattens debitering av föreningen är orättvis eller särbehandlande enligt lagen om allmänna vattentjänster eller kommunallagen (1991:900).

Innebörden av den kommunala likställighetsprincipen i 2 kap. 2 § kommunallagen är att medlemmar eller grupper av medlemmar i samma situation ska behandlas lika och att särbehandling endast får ske på saklig och objektiv grund. Enligt kommentaren (Lindquist m.fl. Kommunallagen, Zeteo, kommentaren till 2 kap. 2 § kommunallagen (1991:900)) är likställighetsprincipen ett utflöde av en tanke om ekonomisk rättvisa; att kommunmedlemmarna ska komma i åtnjutande av de gemensamma resurserna på ett rimligt rättvist sätt. Principen innebär att det inte är tillåtet för kommuner och landsting att särbehandla vissa kommunmedlemmar eller grupper av kommunmedlemmar annat än på objektiv grund. I praktiken innebär detta att den kommunala verksamheten, särskilt i den mån den direkt berör enskilda kommunmedlemmar, bör vara systematisk och att systematiken ska vara sådan att den kan betecknas som rättvis. I RÅ 1997 ref. 45 motiverade Regeringsrätten sitt ställningstagande med att huvudprincipen vid uttagande av avgifter är att kommunmedlemmar skall betala samma avgift för en och samma prestation.

Av 31 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, LAV, framgår att avgifterna skall bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist, vilket i rättstillämpningen uttolkats innebära att fördelningen ska ske efter den huvudsakliga nytta som varje särskild fastighet har av va-anläggningen (MÖD M 7782-17). I normalfallen leder det till att fastigheter med likartade förutsättningar också får vidkännas motsvarande avgiftsuttag.

Medlemmar i Föreningen betalar, om man slår ut vad Föreningen debiteras på antalet småhusfastighetsinnehavare, en annan summa per fastighetsägare än grannarna på andra sidan Kryddväxtgatan. Frågan är om det finns objektiv grund för denna skillnad samt om den är skälig och rättvis. Föreningen har i sammanhanget gjort gällande att man vid beräkningen också bör beakta ytan som avrinning sker från; åtminstone på så sätt att det måste vara orättvist att Föreningen debiteras så mycket mer utan att vattnet avleds från en större yta än på andra sidan Kryddväxtgatan.

Enligt § 11 mom. 11.2 (med hänvisning till 11.1.c) i 2017 års taxa betalar varje fastighet avgift enligt följande.

- Om det är en småhusfastighet och förbindelsepunkten för dagvatten är gemensam för två, tre eller fyra småhusfastigheter (eller om det endast är en småhusfastighet): 1 120 kr/år exklusive moms (1 400 kr/år, inklusive moms).
- Om förbindelsepunkten för dagvatten är gemensam för fem eller fler småhusfastigheter fördelas avgiften för övrig fastighet (4 480 kr exklusive moms, 5 600 kr inklusive moms) lika mellan fastigheterna.

Ovanstående innebär att en småhusfastighet som mest betalar 1 120 kr/år och att om man är fem eller fler småhusfastigheter på en servis så blir det billigare, ju fler fastigheter det är.

Att Föreningen betalar mer per småhusfastighetsägare än vad en småhusfastighetsägare på andra sidan gatan gör, beror dels på att Föreningen förvaltar gemensamhetsanläggningar med rätt att avleda vatten inom två fastigheter som inte är småhusfastigheter, de s.k. kommunikationstomterna, dels på att dagvattnet avleds till många serviser. Kommunikationstomterna är inte småhusfastigheter enligt taxans definition, utan övriga fastigheter. I taxan beaktas således såväl vilken slags fastighet det är fråga om, antalet fastigheter och antalet serviser. Det är alltså inte endast den egna fastigheten som varje ägare till fastighet

som deltar i någon eller några av gemensamhetsanläggningarna har att betala för, utan även för de kommunikationsfastigheter där respektive gemensamhetsanläggning har rätt att avleda dagvatten.

Mot bakgrund av att såväl likställighetsprincipen i kommunallagen som 31 § i LAV måste ses i ett större perspektiv, d.v.s. hela avgiftskollektivet, anser mark- och miljödomstolen att domstolen inte har möjlighet att, med stöd av den utredning som finns i målet, bedöma huruvida det är mer eller mindre rättvist att i taxan utgå från yta eller fastigheter eller huruvida en beräkning som inte tar hänsyn till ytan är orättvis.

Mark- och miljödomstolen anser att de grundprinciper för beräkning enligt taxan som använts av Kommunen inte visats vila på annat än objektiv grund. Vidare anser mark- och miljödomstolen det heller inte visat annat än att fördelningen mellan de avgiftsskyldiga enligt taxan bestäms enligt vad som är skäligt och rättvist.

Konsekvenserna av taxans konstruktion är således, enligt Mark- och miljödomstolens mening, förenlig med såväl Kommunallagens huvudprincip att kommunmedlemmar ska betalar samma avgift för en och samma prestation som med 31 § LAV. Käromålet kan därför inte bifallas på den grunden, vare sig i fullgörande- eller fastställsedelen.

Som alternativ grund har föreningen anfört att taxan har tillämpats felaktigt, alternativt att beräkningarna enligt taxan har gjorts på ett felaktigt sätt. Detta, enligt Föreningen, på ett antal sätt, bl.a. genom att tvinga på småhusfastigheter som ingår i samfälligheter en flerfaldig avgift för samma yta samt genom att Kretslopp och vatten i sin tillämpning av taxan inte utgått från den för Föreningen gällande konstruktionen med gemensamhetsanläggningar vilka består av deltagande fastigheter.

Mark- och miljödomstolen konstaterar att dagvattnet som ska avledas bl.a. härrör från de s.k. kommunikationstomterna, vilka ägs av Göteborgs kommun och vars utrymme har upplåtits till gemensamhetsanläggningarna I ga:4 och ga:5.

Det innebär att omhändertagandet av dagvattnet sker via gemensamhetsanläggningarna och inte via kommunikationsfastigheterna, I 92:7 och 9:12.

Eftersom dagvattnet inte avleds via kommunikationsfastigheterna I 92:7 och 92:12 utan via de gemensamhetsanläggningar som har rätt att avleda dagvatten, ska beräkningen istället utgå från de i respektive gemensamhetsanläggning deltagande fastigheterna. Vid ett omvänt resonemang; att kommunikationsfastigheterna ska ligga till grund för beräkning av va-taxa, kan det framstå egendomligt att kostnaden inte belastar fastighetsägaren, Göteborgs kommun.

Det innebär i sin tur att kostnaderna för de olika gemensamhetsanläggningarnas avledande av dagvatten ska fördelas på i respektive anläggning deltagande småhusfastigheter.

Kretslopp och vatten har i tabell visat hur beräkningen enligt 2017 års taxa har utgått från respektive servis enligt nedanstående.

	Försörjer fastighet	Belopp att betala enligt va-taxan per helår (exkl. moms)
Servis 1	G 92:2, 92:3 och 92:4 (småhusfastigheter), G 92:7 (övrig fastighet)	3* 1 120 kr (Kv 1, 3, 5) + 4 480 kr (övrig fastighet) = 7 840 kr
Servis 2	G 92:7 (övrig fastighet)	4 480 kr
Servis 3	G 92:5 (småhusfastighet)	1 120 kr
Servis 4	G 92:1, 92:6, 92:8, 92:9, 92:10 (småhusfastigheter) G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr (5 st småhus) + 4 480 kr (övrig fastighet) = 8 960 kr

Servis 5	Anlagd för betjäning av G 92:12 (övrig fastighet)	4 480 kr
Servis 6	G 92:11 (småhusfastighet)	1 120 kr
Summa		28 800 kr

I I Ga:3 deltar I 92:1-6, i I Ga:4 deltar I 92:2-4, i I Ga:5 deltar I 92:1, 92:6 och 92:8-11 och i I Ga:6 deltar I 92:8-11. Av åberopad bevisning (av Kretslopp och vatten ingiven principskiss över Skiftesgårdens samfällighetsförening) kan man utläsa från vilka fastigheter och gemensamhetsanläggningar som dagvatten avleddes till respektive servis. Om man beaktar detta vid tillämpning av taxan, så som den är konstruerad, blir utfallet för de olika serviserna enligt följande (se även beräkning uppställd i tabell nedan).

Servis ett betjänar tre fastigheter samt I ga:4 (med dessa tre fastigheter som delägare) och I ga:4 avleder vattnet från I 92:7, därvid ska inte I 92:7 omfattas av taxan för dagvatten. Taxan beräknas på tre småhusfastigheter á 1120 kr.

Servis två betjänar enbart I ga:4, med tre deläggande fastigheter, och avleder vattnet från I 92:7, därvid ska inte I 92:7 omfattas av taxan för dagvatten. Taxan beräknas på tre småhusfastigheter á 1120 kr.

Servis tre betjänar en fastighet. Taxan beräknas på en småhusfastighet á 1120 kr.

Servis fyra betjänar fem fastigheter samt I ga:5 (med dessa fem fastigheter och ytterligare en fastighet som delägare) och I ga:5 avleder vattnet från I 92:12, därvid ska inte I 92:12 omfattas av taxan för dagvatten. Taxan beräknas på sex småhusfastigheter med ett maxbelopp om 4480 kr.

Servis fem betjänar enbart I ga:5, med sex deläggande fastigheter, och avleder vattnet från I 92:12, därvid ska inte I 92:12 omfattas av taxan för dagvatten. Taxan beräknas på sex småhusfastigheter med ett maxbelopp om 4480 kr.

Servis sex betjänar en fastighet á 1120 kr.

	Avleder vatten från fastigheterna	Belopp att betala enligt va- taxan per helår (exkl. moms)
Servis 1	G 92:2, 92:3, och 92:4, Ga:4, dvs. G 92:2, 92:3 och 92:4	Tre småhusfastigheter: 3*1120 = 3 360 kr.
Servis 2	Ga:4, dvs. G 92:2, 92:3 och 92:4	Tre småhusfastigheter: 3*1120 = 3 360 kr
Servis 3	G 92:5	En småhusfastighet: 1 120 kr
Servis 4	G 92:1, 92:6, 92:8, 92:9, 92:10 Ga: 5, dvs. G 92:1, 92:6, 92:8, 92:9, 92:10 och 92:11	6 småhusfastigheter = 4 480 kr.
Servis 5	Ga:5, dvs. G 92:1, 92:6, 92:8, 92:9, 92:10 och 92:11	6 småhusfastigheter = 4480 kr
Servis 6	G 92:11	En småhusfastighet: 1 120 kr
Summa		17 920 kr

Föreningen har yrkat att mark- och miljödomstolen ska förplikta Kretslopp och vatten, att till Föreningen utge 2 485,20 kr (inklusive moms).

Med den av mark- och miljödomstolen använda utgångspunkten, att gemensamhetsanläggningarna avleder dagvatten och endast består av deltagande fastigheter, blir skillnaden mellan det av Kretslopp och vatten fakturerade beloppet, 3 619,65 kr och det belopp som Föreningen är skyldig att erlägga (17 920 kr /365 dagar * 59 dagar = 2 896,70 kr, exklusive moms), d.v.s. 723 kr (903,70 kr inklusive moms). Föreningens fullgörelseyrkande ska därför bifallas på så sätt att Kretslopp och vatten till Föreningen ska utge 903,70 kr, inklusive moms.

Föreningens fastställelseyrkande går ut på att mark- och miljödomstolen ska fastställa att dagvattenkostnaden för samfällighetsföreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter (1 400 kr/år/småhus) på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad. Så som mark- och miljödomstolen uppfattat yrkandet handlar det emellertid mindre om att fastställa ett visst belopp utan om att, oavsett vilka exakta belopp det kan handla om, fastställa att dagvattenkostnaden för samfällighetsföreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad.

Trots att mark- och miljödomstolen delvis bifallit fullgörelseyrkandet på den grund som hänför sig till att avledning sker via gemensamhetsanläggningar, kan samma grund inte leda till vad som yrkats av Föreningen som fastställelseyrkande (att mark- och miljödomstolen ska fastställa att dagvattenkostnaden för samfällighetsföreningens enskilda småhusfastigheter ska likställas med dagvattenkostnaden för andra småhusfastigheter på Kryddväxtgatan och andra liknande områden inom Göteborgs stad). Detta eftersom domstolen, med stöd av åberopad grund, vid beräkning enligt taxan, inte har likställt småhusfastigheter som är medlemmar i samfällighetsföreningen med småhusfastigheter som inte är det, utan istället beaktat att omhändertagandet av dagvattnet sker från såväl gemensamhetsanläggningar med delägande småhusfastigheter som från småhusfastigheter. Föreningens fastställelseyrkande ska därför avslås också på denna grund.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 31 oktober 2018.

Christina Olsen Lundh Nils-Göran Nilsson Göran Carlsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Christina Olsen Lundh, ordförande, och tekniska rådet Nils-Göran Nilsson samt tekniska rådet Göran Carlsson och den särskilda ledamoten Knut Andrén.